

В. С. Білецький

Лід

ЛІД – вода у твердому стані; низькотемпературна мономінеральна [гірська порода](#), оксид водню координаційної будови (H₂O). Ін. назва – крига. Містить (у %): Н – 11,2; О – 88,8. Відомо 10 кристаліч. модифікацій і аморфний Л. У природі представлений переважно одним кристаліч. різновидом із густиною 931 кг/м³. Має гексагонал. сингонію та дигексагонально-пірамідал. симетрію. Штучно одержано ще 3 модифікації: Л.-II, Л.-III, Л.-IV. Твердість 1,5 (+4 °С), 4,0 (-44 °С), 6,5 (-78,5 °С). Переважно утворює агрегатні скупчення дрібнокристаліч. зерен; відомі також кристалічні утворення, які виникають при сублімаціях. Безбарвний, прозорий, у знач. скупченнях синюватий; блиск скляний. Л. формується у [кріосфері](#) при т-рі нижче 0 °С (*льодовики*, підзем. Л. тощо). При т-рі 0 °С починає плавитися, перетворюючись на воду. Л. – одне з найпоширеніших твердих тіл на земній поверхні (заг. запаси складають бл. 30 млн км³). У природі є багато видів Л. різного віку; тривалість одних видів визначається годинами, ін. – сотнями тис. років. Оскільки в умовах Землі він перебуває у стані, який близький до фазового переходу його у воду, тому зустрічається лише у верх. шарах літосфери та [гідросфери](#). Л. досить стійкий відносно чужорід. домішок, не вступає з ними у хім. взаємодії та не утворює твердих розчинів і зростків з кристалами ін. речовин. За фізико-генет. і петрографо-генет. основами формування крижані породи поділяють на конжеляційні (утворюються унаслідок замерзання вільної води), сегрегаційні осадові (у промерзлих гірських породах у процесі міграції зв'язаної води під впливом градієнтів т-р і вологи) та метаморфічні (при зміні внутр. енергії або під впливом тиску та т-ри).

Покликання на статтю:

Лід / В. С. Білецький // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-55440>

